

det er et praktisk, nyttigt og godt Forslag, som jeg tror, der er Trang til. — Jeg skal, som sagt, ikke gaa ind paa Enkeltheberne, men anbefale det ærede Thing at fremskynde Sagen saa hurtigt som muligt, thi des hurtigere vil det bringe de Frængende Hjælp. Under de tidligere uheldige Konjunkturer have de smaa Eiendomme lidt meget. Jeg kjennder meget godt, hvad man har høiet for at faae Laan i dem; Enhver, der har haat med den Slags Ting at gjøre, vil vide, hvilke urimelige Renter man har maattet betale for den Slags Laan, og derfor svæve mange af disse Smaafolk endnu paa Verler, som de have udstedt for et Par Mar. siden. Jeg kan ikke se rettere, end at vi, efter at dette Forslag er undergaaet en alvorlig Drøftelse og Kritik i det andet Thing, her uden at nedsette Udvalg kunne stille de Vædringsforslag, vi anse for nødvendige for, at Loven kan blive saa virksom og heldig som muligt. Hvis vi henvise Sagen til et Udvalg, saaledes som de ærede Medlemmer for Sørs Amts 2den Valgkreds og Kjøbenhavns 4de Valgkreds anbefalder, tror jeg, at det paa Grund af Forhandlingerne i et saadant Udvalg vil være temmelig længe, inden Sagen kommer her tilbage og herfra atter ind i det andet Thing, saa længe at vi ikke faae Loven ud i denne Samling. Jeg skal altsaa anbefale meget hurtig Fremme af Forslaget samt de af mig nævnte Vædringer.

Bille: Forslag angaaende Nedsettelse af Udvalg foreligger jo ikke endnu; men jeg kan dog ikke negte, at jeg er bleven overrasket ved at høre udtalt netop af Medlemmer, der indtage det Standpunkt som den ærede sidste Læser, at en Sag af denne Betydning og denne Bestaffenhed ikke skulde henvises til den Overveielse, Folkethinget ellers anser det for nødvendigt at sjenke selv de allerubetydeligste Ting, der foreligger, og jeg tvivler foreløbig meget om, at det vil være den retteste og bedste Wei til at faae Lovforslaget tilendebragt i denne Samling i en saadan Skikkelse, som Alle maa erkjende for at være den hensigtsmæssigste. — Efter Antallet af de indtegnede Læser, efter Tiden, som vi allerede have naaet, og efter vort Arbeides Fremgang i det Hele, er der stor Opfordring til at indskrænke sig til det mindst Mulige, og det saa meget mere, som jeg tvivler paa, at det vil være muligt for Nogen nu at sige Andet i denne Sag, end hvad der allerede tidligere er kommet frem; i alt Fald tør jeg ikke for mig vindicere, at jeg skulde være istand til at yde noget Betydningsfuldt eller nyt Bidrag til det Spørgsmaal, som ligger for os i denne Lov. Ikke desto mindre er det efter den Forhandling, der har fundet Sted, nødvendigt at komme tilbage igjen til visse Sætninger, selv om de allerede tidligere maatte være komne til orde, og der turde være saamegen større Opfordring dertil, som denne Sag fra en vis Side behandles, som om-

der slet ikke var Andet at gjøre end uvettinget at sige Ja til Alt, blot fordi det her gjælder en vis Klasse Medborgere, som ere vanskeligt stillede, og derfor have særligt Krav paa vor Opmærksomhed. Man har taget det ilde op, at der er blevet gjort Indsigelser gjældende af forskjellig Art med Hensyn til det Princip, som er det Vigtigste i dette Lovforslag, nemlig Statsgarantien, og ligeoverfor det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling), hvis Navn idag har lydt, jeg veed ikke hvor mange Gange, i Debatten, har man betragtet det næsten som noget Utilbørligt, at han har tilladt sig at hævde, at Principet om Statskassens Garanti ikke i og for sig er heldigt, men har sine store Betæneligheder. Man fortæller, at i det franske Konvent var der et Medlem, som tilraabte den berømte Kemiker Lavoisier: „Xi stille! Republiken trænger ikke til din Kemi!“, saaledes er der ogsaa her forskjellige ærede Medlemmer, som have tilraabt det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds: „Xi stille, Husmændene trænge ikke til dine Principer!“ Det gaar imidlertid ikke an; vi have Lov til at underkaste saadanne Sager, der komme frem, en omhyggelig Under søgelse, hvad enten de gjælde den ene eller den anden Klasse af Medborgere. Der er for mig ikke Skygge af Tvivl om, at, hvis Spørgsmaalet om Statskassens Garanti var bragt ind i en Lov, som angik en Kreditkasse for de store Hartkornseiere, vilde der have hævet sig et Raastrøg mod Anvendelsen af dette Princip. Men er det urigtigt at anvende dette Princip i det ene Tilfælde, kan det ogsaa meget vel være urigtigt at anvende det i det andet Tilfælde. Vi ønske overhovedet ikke saadan at blive tagne i Struben og med knyttede Næver blive truede til at være begejstrede over Lovforslaget, blot fordi det gjælder Husmænd. Mod denne Art brutal Filanthropi maa vi nedlægge Indsigelse. Vi ønske at overveie denne Sag efter dens egen indre Bestaffenhed, og hvor vi have Betæneligheder, at fremsætte disse. Jeg hører nu ganske vist til dem, der antage det for at være misligt, at Staten overhovedet laaner sin Garanti til Institutioner af den her omhandlede Art, uden at Staten har i sin Haand en tilstrækkelig Kontrol med den Maade, hvorpaa Foreningerne udøve deres Virksomhed, og at denne Sætning i sig selv er rigtig og sand, gav den sidste ærede Læser næsten naivt et Vidnesbyrd om; thi da der blev Tale om, at Kommunerne skulde yde nogen Garanti for denne Art af Laan, sandt han strax, at det vilde være i højeste Grad betæneligt, idet Kommunerne ikke have nogen Del i Instituternes Forvaltning; men Statens Garanti troede han at kunne give uden mindste Betænelighed, skjøndt det dog maa erkjendes, at Forslaget ikke giver Staten nogen virkelig Kontrol med de nye Kreditkassers Virksomhed; thi det, at Formanden vælges eller stadfæstes af Staten, er, som det rigtigt er blevet bemærket, i det Væsentlige en Forslag,